

ΠΕΤΕΙΝΟΣ

ΠΕΤΕΙΝΟΣ, ο, ουσ. [<αρχ. επίθ. πετεινός (= πετάμενος)], ο πετεινός. **1.** (γενικά) ο άντρας: «ήταν πέντε πετεινοί γύρω από μια γκόμενα». **2.** ο επικρουστήρας των πυροβόλων όπλων: «σήκωσε τον πετεινό, σημάδεψε κι ήταν έτοιμος να πυροβολήσει».

- *γεννούν κι οι πετεινοί του*, πρόκειται για πάρα πολύ τυχερό άνθρωπο: «πώς να μην πετυχαίνει μ' ό,τι καταπιάνεται, αφού γεννούν κι οι πετεινοί του». Συνών. *γεννούν και τα κοκόρια του*.

- *είπε ο γάιδαρος τον πετεινό κεφάλα*, βλ. λ. [γάιδαρος](#).

- *κάθε πετεινός στην αυλή του κράζει*, ο καθένας σαν βρίσκεται στο οικείο περιβάλλον του, συμπεριφέρεται και κινείται με μεγάλη άνεση: «όταν τον συναντώ στο μπαράκι δε βγάζει μιλιά αλλά στη γιορτή του, και όση ώρα ήμασταν στο σπίτι του, δεν έβαλε γλώσσα μέσα, γιατί βλέπεις, κάθε πετεινός στην αυλή του κράζει». Συνών. *κάθε πουλί στον τόπο του κελαηδεί*.

- *λάλησαν οι πετεινοί*, βλ. φρ. *λάλησαν τα κοκόρια*, λ. [κοκόρι](#). (Λαϊκό τραγούδι: *οι πετεινοί λαλήσανε*, τα τραμ κυκλοφορήσανε· κι εγώ με το κορίτσι μου στους δρόμους περπατάμε, παραπατώντας και οι δυο για το τσαρδί μας πάμε).

- *οπού 'χει τύχη, γεννά κι ο πετεινός του*, όταν κανείς έχει τύχη μπορεί να ωφεληθεί και από τις πιο απίθανες καταστάσεις: «κοιμήθηκε πάμφτωχος και ξύπνησε ζάπλουτος, γιατί οπού 'χει τύχη, γεννά κι ο πετεινός του».

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας